

зовіших як щодо реального впливу на сучасний йому культурно-мистецький процес, так і стосовно розуміння, належної оцінки й усвідомлення ролі мистецтва у сфері духовних вартостей.

1 листопада 1944 р. помер митрополит Андрей Шептицький, і з тієї хвилини Йосиф Сліпий перебирає на себе всю відповідальність за розвиток Української греко-католицької церкви. Перейнявши усі права митрополита Йосиф Сліпий продовжував справи Андрея Шептицького. Йосиф Сліпий пише: «Натхненний благодаттю служив я своїй рідній Церкві на тих постах, які поручив мені глава і батько нашої церкви, слуга божий митрополит Андрей» [2]. Саме митрополит Сліпий започаткував розбудову духовної єдності українського народу, яка здійснюється на ґрунті синтезу й переосмислення наукового, релігійного й політичного досвіду Заходу і Сходу Європи через такі інституції, як церква, школа, семінарія, а також через різноманітні види мистецтв. Саме ця його діяльність, на думку авторки, є визначальною для оцінки ролі й місця митрополита в історії України. Адже без духовного єднання не могло бути і політичної консолідації українських земель в одну державу. Йосифу Сліпому належать слова: «Бажаєте великого. Треба бажати цього, щоб робити самого себе».

ЛІТЕРАТУРА

1. Власенко Д. Патріарх Йосиф Сліпий і українське образотворче мистецтво. *Образотворче мистецтво*. 1992. № 2. С. 6.
2. Ленчик В. Визначні постаті Української церкви: Митрополит Андрей Шептицький і Патріарх Йосиф Сліпий. Львів: Свічадо, 2001. 605 с.
3. Хома І. Патріарх Йосиф. Львів : Видавництво «Дон Боско», 2009. 172 с.
4. Ходак І. Внесок митрополита Йосифа Сліпого у розвиток богословської освіти у 20–30 рр. XX ст. URL : http://histans.com/JournALL/kraj/kraj_2010_3/8.pdf

Боднарчук Ю.Ю.,

*к. істор. Наук, доцент кафедри
інформаційної та соціокультурної діяльності
Західноукраїнського національного університету*

Канітан А.,

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

МИТРОПОЛИТ ЙОСИФ СЛІПИЙ ЯК СИМВОЛ НЕЗЛАМНОСТІ ДУХУ

Патріарх Йосиф Сліпий є символічною і знаковою постаттю ХХ століття. Не лише для українського народу, а й для всього світу. Ця людина стала символом боротьби українського народу за свою релігію, культуру, ідентичність і національну гідність.

Незважаючи на те, що радянський тоталітарний режим намагався всіма можливими методами знищити його, Йосиф, пройшовши через пекло сталінських таборів, після допитів та катувань, показав себе незламним героєм і сповідником Христа та українського народу, і, зрештою, вийшов переможцем. Йосиф Сліпий, як надзвичайно сильна та вольова людина, незважаючи на те, що відбув 18-літнє покарання у постійних каторгах, піддавався знущанням на допитах, у 72 роки почав займатися розбудовою Собору Святої Софії та розвитком Українського Католицького Університету в Римі. Він докладав немало зусиль для національного та духовного відродження України.

Йосиф Сліпий, митрополит Української Греко-Католицької Церкви, народився 17 лютого 1892 року у селі Заздрість Терехівського повіту на Тернопільщині у християнській родині. Йосиф Коберницький-Дичковський – саме таким було його світське ім'я та прізвище. Сліпий – це його сільське прізвище, походило від його предка, якого у 1709 році московити осліпили за те, що він воював під Полтавою на боці Івана Мазепи проти царя Петра I. У 1939 році Йосиф Сліпий обрав собі єпископське гасло. Це була фраза на латинській мові: «Per aspera ad astra», в перекладі – «Крізь терни до зірок». Для митрополита Йосифа, який був наступником митрополита Андрея Шептицького, і стояв на чолі УГКЦ у не найкращі часи, тоді, коли комуністичний режим намагався знищити церкву та і взагалі віру в Бога, дане гасло стало дійсністю.

У 1903 році Сліпий закінчив з відзнакою школу у Вишнівчику, саме там, з другого класу він почав вивчати польську та німецьку мови. Після закінчення він разом із батьком подався до Тернополя, де 8 років навчався в Тернопільській гімназії, у якій особливу увагу приділяв філософії. У той час з візитацією на Тернопільщину приїхав митрополит Андрей Шептицький. Відвідавши лекції у гімназії, він одразу запитав Йосифа, та фактично взяв його під свою опіку. Після вступу до Львівської духовної семінарії у 1911 році, Йосиф ще раз зустрівся з митрополитом Шептицьким, який переконавшись у таланті та здібностях Йосифа, посилав його на навчання до богословської колегії «Канізіанум» та до Інсбруку, в Австрію.

Цікавим фактом є те, що попри свою богословську освіту, Йосиф Сліпий цікавився також і природничими науками. Перебуваючи у важких умовах, на засланні у сибірських таборах, він спостерігав за природою та колекціонував гербарії та комах, які потім були відправлені до Львова. Після звільнення він у римському греко-католицькому університеті створив природничий музей. Навіть зумів отримати у єпископа в Австралії Івана Прашка забальзамованих кенгуру та качкодзьоба.

У 1940 році митрополит Андрей Шептицький призначив Йосифа Сліпого Екзархом Великої України. Але із об'єктивних причин, він не зміг очолити уряд екзарха Великої України. Проте став символічним «екзархом» цілого СРСР, адже він виконував обов'язки першого екзарха, перебуваючи навіть в

ув'язненні на засланні. Перебуваючи у Римі, Йосиф листувався з Екзархом з Австралії, Іваном Прашком. Він хотів поширити територію Австралійського екзархату на Азію, в тому числі на території Зеленого Клину, де ще з дорадянських часів проживали українські переселенці.

1 листопада 1944 року помер Андрей Шептицький, і по його смерті Йосиф Сліпий став главою Української Греко-Католицької Церкви. Але вже 11 квітня 1945 року Йосифа Сліпого та інших єпископів і священників арештувало НКВС у Святогірському Соборі у Львові. Після чого їх заслали до Сибіру. Там Йосифа безжально катували, допитували і вдень і вночі, давали мало їжі, спав він на підлозі. Але, незважаючи на це, Йосиф і далі продовжував там таємно сповідати, проводити літургії, висвячувати духовенство і писати послання до віруючих. Попри голод, каторгу та інші важкі випробування у засланні, Йосиф не втрачав надії, віри та оптимізму

За часів незалежності України було знайдено лист-послання, який був замуrowаний у стіні. Йосиф Сліпий написав його у 1947 році Климентію Шептицькому (брату митрополита Андрея Шептицького). Цей лист був написаний з нагоди празника Зіслання Святого Духа. У цьому листі-посланні він написав про дійсно феноменальні та актуальні речі. У ньому він писав про надію і майбутнє, про віру у Церкву, священники якої були заарештовані, закатовані або зламані духом. І головне – те, про що він писав стосується також і всіх нас сьогодні. У світі завжди є чимало проблем, але, бачивши, як долали великі труднощі наші діди, батьки, як вони перемагали, ми маємо розуміти, що у нас немає права даремно нарікати, і наші всі труднощі під силу здолати. А, оскільки, у нас є великі можливості, то ми повинні єднатися і використовувати усі ці можливості.

Визволення Йосифа Сліпого безпосередньо пов'язане із Папою Іваном ХХІІІ, який був посередником між першим секретарем ЦК КПРС Микитою Хрущовим і Джоном Кеннеді у часи української кризи. Йосиф Сліпий разом з Джоном Кеннеді та Папою Іваном ХХІІІ був учасником Християнського Тріумвірату з порятунку світової цивілізації від загибелі у можливій на той час ядерній війні під час Карибської кризи 1962-1963 рр. Звільнення Й. Сліпого було всупереч бажанню Хрущова, який був зацікавлений у продовженні зупинених президентом США перемовин про припинення ракетно-ядерного протистояння. І саме його звільнення запустило процес ядерної розрядки. За 4 місяці у Москві було укладено «Договір про заборону випробувань ядерної зброї в атмосфері», заключений США, СРСР та Великою Британією (05.08.1963 р.). На сьогоднішній день до цього Договору приєдналися 131 країна. І саме даний Договір запустив процес укладання міжнародних угод, метою яких було і є мирне співіснування країн та безпечне життя на планеті.

Отже, Йосиф Сліпий протягом останніх 20 років свого життя, після звільнення, зробив дуже багато для розвитку української науки і освіти та для

єдності українського народу, та розвитку його духовності. Тому ми повинні пам'ятати Йосифа Сліпого, його слова та бажання об'єднати український народ, розвивати духовність, культуру, його слова про те, що ніколи не можна втрачати віри і стійкості, про те, що необхідно запобігати загрозам ядерної війни. Такі його погляди особливо актуальні зараз, коли у нас триває війна. Ми повинні завжди пам'ятати, що маючи віру, надію, силу духу та єднання, ми, українці, обов'язково перемаємо!!!

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойчук Т., Головин Б., Коневич О., Петраш Б. Сліпий Йосип Іванович. *Тернопільський енциклопедичний словник*: у 4т. Тернопіль, 2008. Т. 3. С. 289.
2. Вітошинська О. Подорожі Блаженнішого Кир Йосипа VII, 1938-1970. *Праці Українського Богословського Наукового Товариства*. Т. XX. Рим – Париж, 1972.
3. Герасимова Г. П. Сліпий Йосип Іванович. *Енциклопедія історії України*. Київ, 2012. Т. 9, 944 с.
4. Що про вас одного дня скаже історія? – до 130-річчя Патріарха Йосипа Сліпого. URL: <https://ucu.edu.ua/news/shho-pro-vas-odnogo-dnya-skazhe-istoriya-do-130-richchya-patriarha-josyfa-slipogo/>
5. Роль Йосипа Сліпого у вирішенні Карибської кризи. URL: <https://www.google.com/amp/s/www.ukrinform.ua/amp/rubric-culture/3406225-rol-josipa-slipogo-u-virishenni-karibskoi-krizi-potribno-vivcati-u-skoli.html>

Боднарчук Ю.Ю.,

*к. істор. наук, доцент кафедри
інформаційної та соціокультурної діяльності
Західноукраїнського національного університету*

Летняк І.,

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ТА СУСПІЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ МИТРОПОЛИТА ЙОСИФА СЛІПОГО

Досить актуальним були і є в наш час дослідження життєвого шляху, діяльності та наукової й духовної спадщини патріарха УГКЦ Йосипа Сліпого, який був багатогранною особистістю, в якій поєдналися науковець, богослов, керівник академічних і наукових інституцій, проповідник та ісповідник віри. Також актуальність теми обумовлена тим, що Греко-Католицька церква, попри тривале перебування в підпіллі, відіграє важливу роль у сучасному українському суспільстві і справляє на нього неабиякий вплив.

Патріарх Йосиф Сліпий, Верховний Архієпископ, кардинал, народився в с. Заздрість на Тернопільщині 17 лютого 1892 р. Тут же варто зазначити, що